

27 жовтня - День української писемності та мови

БІБЛІОТЕКА МЕХАНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ ОНТУ

За час свого існування українська пережила не менше пів тисячі циркулярів та указів, постанов і ухвал, розпоряджень та наказів про заборону. Але вона вистояла! І сьогодні, маючи безпрецедентну підтримку за всі роки новітньої історії незалежності, пішла у свій вирішальний контрнаступ. Кожен, говорячи українською, наближає Перемогу!

У 2023 році дата свята змінилася через рішення Православної церкви України (ПЦУ) та Української греко-католицької церкви (УГКЦ) перейти на новий церковний календар, відповідно до якого на 13 днів пересуваються раніше нерухомі дати свят. Свято української писемності та мови традиційно відзначається в день вшанування пам'яті Преподобного Нестора Літописця.

Нестор Літописець: хто він?

- Письменник-агіограф, перший історик Київської Русі, мислитель, вчений, ченець Києво-Печерського монастиря, з чиїм ім'ям пов'язують започаткування писемної української мови.

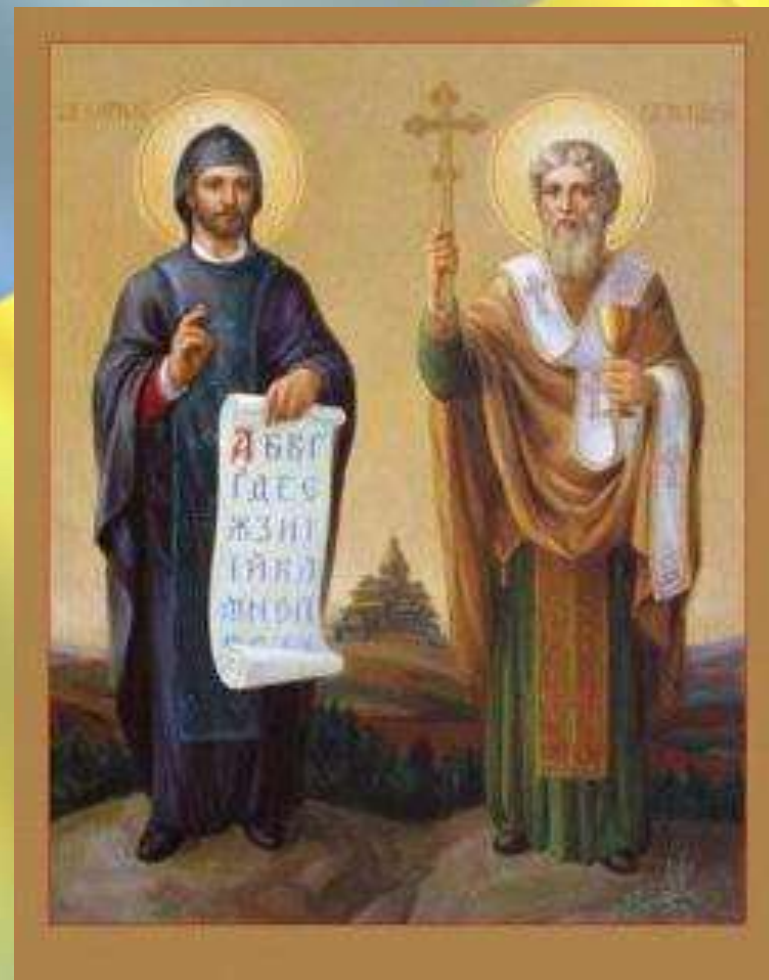

- Нестор Літописець (близько 1056, Київ — близько 1114, Київ) — київський літописець та письменник-агіограф. З 1073 чернець Києво-Печерського монастиря. Автор «Житій святих князів Бориса і Гліба й Феодосія Печерського». Вважається упорядником (за іншою версією автором) «Повісті минулих літ».

НА СКРИЖАЛЯХ
NA-SKRYZHALYAH

Коли з'явилася писемність в Україні?
Брати Кирило і Мефодій —
просвітителі, творці слов'янської
абетки, перших пам'яток слов'янської
писемності й старослов'янської мови,
проповідники християнства.
Слов'янська писемність була створена
в IX столітті, приблизно у 862 році.

Коли з'явилася писемність в Україні

- Перші написи на території України збереглися від часів припільської культури (IV—II) тисячоліття до н. є.). Ці написи були зроблені на глеках (на іншому матеріалі вони не збереглися б) і мали побутовий характер. Письмо, винайдене припільцями (а вони, зважаючи на їхній високий рівень господарського й культурного розвитку, не могли обходитися без письма), як вважають деякі вчені, поширилося на Середземномор'я й дісталася Греції, щоб потім у зміненому вигляді повернутися знову на береги Дніпра.

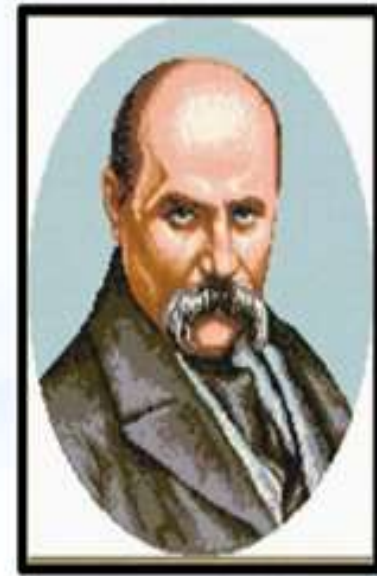
- Сучасний алфавіт і тип письма
- простішим і більш заокругленим накресленням букв розвивався поступово. Великий вплив на вдосконалення шрифту мав розвиток книгодрукування, яке в Україні розпочалося із XV ст.
- Уже в друкованих виданнях середини XVII ст. («Учитель-ное Євангеліє», «Паперик» та ін.), зокрема на титульних сторінках, застосовуються форми букв, близькі до сучасних, що нагадували латинські.

Хто був основоположником української мови

- П. Котляревський по праву вважається зачинателем нової української літературної мови, а
- Т. Г. Шевченко — основоположником, творцем сучасної української літературної мови.

Зачинателем сучасної української літературної мови вважається
І. П. Котляревський,
а основоположником —
Т. Г. Шевченко.

Концепція історії української мови

- Концепція вченого-мовознавця, славіста, доктора філософії академіка Юрія Шевельова — українська мова безпосередньо виділилася з праслов'янської мови. Після розпаду праслов'янської мови у «східних слов'ян» сформувалося п'ять діалектів, два з них — киево-поліський та галицько-подільський — утворили українську мову.
- Історію української мови Шевельов поділив на шість періодів:
- протоукраїнський — VII—XI ст.,
- давньоукраїнський — XI—XIV ст.,
- ранньосередньоукраїнський — XV—XVI ст.,
- середньоукраїнський — середина XVI — перші роки XVIII ст.,
- пізньосередньоукраїнський — XVIII ст.,
- сучасний — від останніх років XVIII ст. до сьогодні.

Вислови до Дня української писемності та мови

- Мова - втілення думки. Що багатша думка, то багатша мова. Любімо її, вивчаймо її, розвиваймо її!

- «Слово — не стріла, а глибше раниць», «Гостре словечко коле сердечко»

Антоненко-Давидович Борис Дмитрович

- Мова вмирає, коли наступне покоління втрачає розуміння значення слів.

Василь Іванович Голобородько

- Слово — то мудрості промінь,
- слово — то думка людська.

- Що багатша думка, то багатша мова. Любімо її, вивчаймо її, розвиваймо її! Борімося за красу мови, за правильність мови, за доступність мови, за багатство мови...

Список літератури

- Атлас української мови. В 3-х томах. [Текст].- Т. 1. 1984; Т. 2. 1988; Т. 3. 2001;
- Бевзенко С.П. Історія українського мовознавства: Історія вивчення української мови. [Текст].- К., 1991;
- Історія української мови: Лексика і фразеологія. [Текст].- К., 1983;
- Історія української мови: Синтаксис. [Текст].- К., 1983;
- Історія української мови: Морфологія. [Текст].- К., 1978;
- Історія української мови: фонетика. [Текст].- К., 1979;
- Web: <http://www.encyclopediaofukraine.com>
- <https://uk.wikipedia.org>
- <http://litopys.org.ua/ukrmova/um27.htm>

Дякуємо за
увагу.

